AH 2993

2026Z17136

Antwoord van minister Sjoerdsma (Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking) (ontvangen 8 september 2026)

Vraag 1

Herinnert u zich de aangenomen motie Klink/Amhaouch waarin verzocht werd meer EU-gelden door middel van delegated cooperation (EU-DC) aan te wenden? 1)

Antwoord

Ja.

Vraag 2

Klopt het dat het bedrag dat Nederland in 2025 aan EU-DC gemobiliseerd heeft €243 miljoen bedraagt, terwijl de doelstelling conform de aangenomen motie Kamminga zou moeten zijn dat dit bedrag de komende jaren vergroot moet worden naar ten minste 1 miljard euro? 2) 3)

Antwoord

Het totaal dat Nederland aan EU-DC mobiliseert bestaat uit bedragen voor projecten die worden toegekend aan Nederlandse partijen en uit garanties die de Europese Commissie aan Nederlandse partijen alloceert. Het bedrag dat Nederland tot januari 2026 middels EU-DC heeft gemobiliseerd voor projecten is EUR 243 miljoen. Inmiddels is dit bedrag opgelopen tot EUR 318 miljoen. Daarnaast werd door Nederland voor circa 1,8 miljard euro aan garanties gemobiliseerd. Garanties worden net als bijdragen gerealiseerd door EU-DC. Zoals aangegeven in de Memorie van Toelichting bij de begroting van 2026 wil het kabinet het instrument van Delegated Cooperation in toenemende mate toepassen.

Vraag 3

Kunt u de huidige stand van zaken geven van EU delegated cooperation (EU-DC) en de ambitie voor de komende jaren, inclusief een concrete streefwaarde en tijdpad in relatie tot de hiervoor genoemde moties?

Antwoord

Zie beantwoording vraag 2 voor de huidige stand van zaken.

Aangezien Nederland bij de toepassing van EU-DC afhankelijk is van de (procedures en besluitvorming van de) EC en omdat het budget onder het nieuwe EU-financieel kader voor 2028-2034 nog niet bekend is, is het in deze fase niet mogelijk een realistische inschatting van een tijdspad

met concrete streefwaarden per jaar te geven. Ik kan u verzekeren dat het kabinet vol inzet op toepassing van EU-DC.

Vraag 4

Kunt u hierbij ook ingaan op hoe Nederlandse organisaties actiever ondersteund kunnen worden bij het verkrijgen van EU-DC-middelen (zoals voorlichting, capaciteitsopbouw, en hulp bij contractvorming met de Europese Commissie)?

Antwoord

Momenteel worden Nederlandse organisaties op verschillende manieren ondersteund om beter gebruik te kunnen maken van EU-DC-middelen. Zowel in Brussel als in de partnerlanden zet het kabinet zich in contacten met de Europese Commissie (waaronder DG INTPA, NEAR en MENA) in voor goede en transparante toegang van Nederlandse bedrijven, NGOs en kennisinstellingen tot relevante EU-programmering en instrumenten. Daarnaast informeert het ministerie van Buitenlandse Zaken via voorlichting en bijeenkomsten over relevante beleidsontwikkelingen en mogelijkheden om aan te sluiten bij EU-programma's.

Ook is binnen het ministerie een EU Support Facility ingericht die organisaties ondersteunt bij contractvorming wanneer gebruik wordt gemaakt van de DGIS-accreditatie; de capaciteit hiervan is recent uitgebreid.

Tegelijkertijd blijven er uitdagingen bij de totstandkoming van EU-DC-projecten, zowel in Brussel als aan de Nederlandse kant. Het vergt inzet op verschillende terreinen om toegang te krijgen tot EU-DC-middelen, waarbij in iedere fase moet worden bezien wat mogelijk is, ook binnen de geldende juridische en procedurele kaders. Het ministerie gaat graag verder in gesprek met de Nederlandse sector om samen te bezien hoe de toegang structureel kan worden verbeterd. Het kabinet ziet dit nadrukkelijk als een gezamenlijke opgave van overheid, bedrijfsleven en maatschappelijke organisaties.

Vraag 5

Kunt u een overzicht geven van de besteding van de €243 miljoen aan EU-DC in 2025: door welke organisaties, in welke landen, op welke thema's, en welk deel al besteed is versus nog openstaat als lopende verplichting?

Antwoord

Zoals aangegeven in de beantwoording op vraag 2 is het tot op heden vastgelegde bedrag van de EU inmiddels opgelopen naar EUR 318 miljoen. Hiervan is ongeveer 40% reeds ontvangen van de EU. Projecten hebben verschillende looptijden en worden medegefinancierd door de Nederlandse overheid en andere EU-lidstaten. Het betreft projecten in Afrika, Latijns Amerika en Oost Europa op de sectoren: Landbouw, Voedselzekerheid, Agro-logistiek, Jeugdwerkgelegenheid, Goed bestuur, Water, Justitie, Migratie, Veiligheid, Cyber, Gezondheid, Energie en Kritieke Grondstoffen. Aangezien

een deel van de projecten thematisch en/of regionaal is, kan geen uitsplitsing per land worden gegeven.

Vraag 6

Klopt het dat Nederland, anders dan Duitsland (Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ), en de KfW) en Frankrijk (Agence Française de Développement (AFD), en Expertise France), geen grote gespecialiseerde uitvoeringsorganisatie heeft voor ontwikkelingssamenwerking?

Antwoord

Het klopt dat Nederland in tegenstelling tot de meeste EU lidstaten niet één grote gespecialiseerde uitvoeringsorganisatie heeft voor ontwikkelingssamenwerking.

Vraag 7

Zo ja, maakt dit het voor Nederland volgens u moeilijker om EU-DC-middelen te verkrijgen (minder capaciteit, trackrecord of programmeringsinvloed)?

Antwoord

Het klopt dat er nadelen kunnen zitten aan het ontbreken van één grote uitvoeringsorganisatie, zoals bijvoorbeeld in Duitsland en Frankrijk, op een of meerdere van de door u genoemde aspecten.

Tegelijkertijd biedt het Nederlandse model met een divers landschap van (gespecialiseerde) uitvoerders ook de nodige voordelen, bijvoorbeeld ten aanzien van flexibiliteit en expertise op een brede waaier van thema's. De accreditatie van het ministerie van Buitenlandse Zaken wordt mede ingezet om deze expertise te ontsluiten voor EU-DC projecten.

Gelet op het feit dat het werkterrein van de EC in toenemende mate ook betrekking heeft op sectoren buiten de traditionele ontwikkelingssamenwerking (zoals bijvoorbeeld veiligheid, energie, migratie, kritieke grondstoffen, digitalisering etc.), hebben we als Nederland een goede uitgangspositie om ook in de toekomst goed in te kunnen spelen op nieuwe kansen voor het aantrekken van EU-financiering. Daarbij richten we ons niet alleen op financiering van DG INTPA, maar ook van andere DGs (ENEST, MENA, HOME, ECHO, etc.).

Vraag 8

Zijn er naast Buitenlandse Zaken (BZ), de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO), Nuffic en de Financierings-Maatschappij voor Ontwikkelingslanden (FMO) andere Nederlandse organisaties die in aanmerking komen om geaccrediteerd te worden als uitvoeringspartner onder Delegated Cooperation (het zogeheten pillar-assessment)? Zo ja, welke stappen onderneemt het kabinet om accreditatie te ondersteunen?

Antwoord

Naast Buitenlandse zaken (BZ), de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO), Nuffic en de Financierings-Maatschappij voor Ontwikkelingslanden (FMO) kunnen organisaties die voldoen aan de eisen van de EU Financial Regulation van de Europese Commissie in principe in aanmerking komen voor accreditatie. De beoordeling hiervan ligt bij de EC. De EC gaat hier momenteel zeer terughoudend mee om, hetgeen de ruimte beperkt voor lidstaten en Nederland.

Met betrekking tot de te ondernemen stappen zal het kabinet daarom alleen accreditatie actief ondersteunen bij een evident publiek belang.

Vraag 9

Erkent u dat EU-DC, juist bij dalende Official Development Assistance (ODA)-budgetten, als multiplier kan werken om Europese middelen te mobiliseren ter compensatie van dalende nationale middelen? Hoe wordt dit uitgangspunt concreet in beleid vertaald?

Antwoord

Het kabinet erkent dat EU-DC mogelijkheden biedt om meer Nederlandse kennis en kunde in te zetten ter versterking van Europees beleid en uitvoering en om de impact van de Nederlandse inzet te vergroten. EU-DC kan daarbij echter niet worden gezien als een instrument waarmee dalende ODA-middelen één-op-één kunnen worden gecompenseerd. De beschikbaarheid, omvang en inzet van EU-middelen worden bepaald binnen de programmering en prioriteiten van de EC.

Door intensievere samenwerking met de Europese Commissie op verschillende niveaus zowel in Brussel als in de partnerlanden zet Nederland er op in dat EU-programmering aansluit bij Nederlandse beleidsprioriteiten. Zo kan met Europese middelen onze eigen inzet op thema's en landen worden geïntensiveerd en versterkt het kabinet met de Nederlandse inzet de Europese positie.

Vraag 10

Wordt bij de heroriëntatie van het postennet en de personele taakstelling rekening gehouden met de extra capaciteit die uitvoering van EU-DC-projecten op ambassades vergt?

Antwoord

Ondanks de personele taakstelling van het afgelopen jaar, heeft het Ministerie geïnvesteerd in additionele capaciteit op het ministerie om de ambitie op EU-DC waar te kunnen maken. Posten kunnen een beroep doen op deze extra capaciteit, met name in de ontwikkelfase van EU-DC projecten. Na ondertekening van contracten is het uitgangspunt dat de benodigde capaciteit op

ambassades voor de uitvoering van EU-DC projecten vooral wordt gefinancierd uit EU-projectmiddelen.

Vraag 11

Bent u bereid om, met de nieuwe verantwoordingssystematiek vanaf het jaarverslag 2026, EU-delegated cooperation als apart en meetbaar onderdeel op te nemen met een vaste jaarlijkse streefwaarde?

Antwoord

Het kabinet zet vol in op toepassing van EU-DC, als middel om Europees ontwikkelingsbeleid effectiever te maken met Nederlandse kennis en kunde. Vanuit deze optiek zal hierover ook verantwoording worden afgelegd in het jaarverslag. Het nieuwe EU-financieel kader voor 2028-2034 en de uitwerking hiervan zullen van invloed zijn op de mate waarin Nederlandse kennis en kunde kan worden ingezet. Hier kan ik nog niet op vooruit lopen.

Vraag 12

Kunnen deze vragen worden beantwoord voorafgaand aan het commissiedebat over het BHOS-deel van de beleidsbrief buitenlandse zaken op 9 september?

Antwoord

Ja.

(1) Kamerstuk 36 180, nr. 13

(2) Kamerstuk 36 945 XVII, nr. 1, pagina 18

(3) Kamerstuk 36 550 XVII, nr. 16